

Робоча програма дисципліни «Регіональна економіка»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 123 · КОМП'ЮТЕРНА ІНЖЕНЕРІЯ

БАКАЛАВР

120

Годин

Загальний обсяг дисципліни

4

Кредити ЄКТС

Відповідно до стандарту

4

Модулі

Змістовних блоки курсу

Загальна інформація про дисципліну

Ідентифікація

Назва: Регіональна економіка

Спеціальність: 123 Комп'ютерна інженерія

ОП: Фінанси, банківська справа та страхування в УІСіТ; Облік і оподаткування в УІСіТ

Ступінь: Бакалавр

Обсяг: 120 годин / 4 кредити ЄКТС

Модулів: 4 змістовних блоки

Підсумковий контроль: залік

Призначення дисципліни

Дисципліна «Регіональна економіка» формує у студентів системне розуміння закономірностей просторової організації економіки, принципів і чинників розміщення продуктивних сил, механізмів регіонального розвитку та державної регіональної економічної політики в умовах ринкових відносин.

Дисципліна є загальноекономічною підготовкою для бакалаврів зі спеціальності 123 «Комп'ютерна інженерія» освітніх програм, пов'язаних з управлінськими інформаційними системами, та забезпечує розуміння регіонального контексту функціонування інформаційних технологій і фінансово-економічних систем.

Загальні компетентності

Аналітичне мислення

Здатність до аналізу, синтезу та критичного оцінювання регіональної соціально-економічної інформації: виявлення суттєвих даних, порівняння регіональних показників, формування обґрунтованих висновків і висловлення власної позиції.

Самоорганізація

Уміння самостійно навчатися, планувати роботу та організовувати виконання завдань у визначені строки, зокрема під час підготовки аналітичних звітів, розрахункових робіт і картографічних досліджень.

Комунікація

Здатність до усної та письмової професійної комунікації: чітко пояснювати регіональні економічні поняття, аргументовано відповідати на запитання, оформлювати аналітичні записки, звіти та презентації.

Командна робота

Відповідальність, ініціативність, дисциплінованість та готовність працювати в команді під час групового аналізу регіональних кейсів, обговорення ситуацій регіонального розвитку та спільного пошуку управлінських рішень.

Студент повинен вміти: аналізувати навчальну, статистичну та нормативну інформацію щодо регіонального розвитку; виділяти головне та узагальнювати результати; планувати власну діяльність і дотримуватися дедлайнів; коректно спілкуватися з викладачами та одногрупниками; брати участь у командній роботі та розподіляти обов'язки.

Фахові компетентності

Розуміння регіональної економіки

Розуміння сутності регіональної економіки, її функцій та ролі у просторовій організації господарства. Знання закономірностей, принципів і чинників розміщення продуктивних сил, особливостей формування та функціонування регіональних господарських комплексів України.

Аналіз регіональних показників

Здатність аналізувати соціально-економічні показники розвитку регіонів: ВРП, рівень зайнятості, інвестиційну привабливість, рівень доходів населення, структуру господарського комплексу та конкурентоспроможність регіону.

Регіональна політика та управління

Знання основ державної регіональної економічної політики, механізмів міжбюджетних відносин, інструментів регіонального планування та програмування соціально-економічного розвитку в умовах децентралізації.

Студент повинен вміти: оцінювати рівень соціально-економічного розвитку регіону за ключовими показниками; визначати закономірності розміщення галузей та підприємств на території; характеризувати регіональні відмінності та чинники конкурентоспроможності регіонів; орієнтуватися в основах державної регіональної політики та механізмах її реалізації; пояснювати вплив глобалізації та євроінтеграції на регіональний розвиток України.

Результати навчання

→ Пояснення регіональних економічних категорій

Пояснювати сутність основних категорій регіональної економіки: регіон, продуктивні сили, господарський комплекс, розміщення виробництва, регіональний розвиток, спеціалізація та кооперування регіонів.

→ Характеристика регіонів та галузей

Характеризувати економічні райони України, галузеву та територіальну структуру господарства, застосовувати методи оцінки спеціалізації та ефективності регіонального виробництва.

→ Аналіз регіонального розвитку

Аналізувати основні показники соціально-економічного розвитку регіонів України для виявлення просторових диспропорцій, конкурентних переваг та депресивних явищ.

→ Нормативно-правова база регіонального управління

Орієнтуватися в нормативно-правовій базі у сфері регіональної політики та місцевого самоврядування; використовувати статистичні та аналітичні джерела для обґрунтування управлінських рішень у сфері регіонального розвитку.

Теоретичні основи регіональної економіки

Тема 1.1

Предмет, метод і завдання дисципліни «Регіональна економіка». Поняття регіону, продуктивних сил та господарського комплексу.

Закономірності, принципи і чинники розміщення продуктивних сил.

Тема 1.2

Природно-ресурсний потенціал України та його регіональна диференціація. Земельні, водні, лісові, мінерально-сировинні та рекреаційні ресурси як чинники регіонального розвитку.

Тема 1.3

Демографічний потенціал та трудові ресурси регіонів. Розселення населення, урбанізація, ринок праці у регіональному вимірі, регіональні відмінності у зайнятості та оплаті праці.

Тема 1.1 — Лекційний матеріал

Предмет, метод і завдання дисципліни «Регіональна економіка»

Лекція 1 (2 год.): Регіональна економіка як наукова дисципліна: предмет, об'єкт, завдання та методи дослідження. Поняття «регіон», «район», «господарський комплекс», «продуктивні сили». Зв'язок регіональної економіки з іншими науками (економічна географія, статистика, фінанси, IT-менеджмент). Значення дисципліни для фахівців у сфері управлінських інформаційних систем.

Закономірності розміщення продуктивних сил: комплексного розвитку регіонів, раціонального розміщення виробництва, територіального поділу праці, економічного тяжіння. Принципи розміщення: наближення до джерел сировини, ринків збуту, рівномірного розміщення. Чинники розміщення: природні, економічні, демографічні, екологічні, науково-технічні.

Ключові питання лекції

- Предмет та об'єкт регіональної економіки як науки
- Категоріальний апарат: регіон, район, продуктивні сили, господарський комплекс
- Закономірності розміщення продуктивних сил в Україні
- Принципи та чинники розміщення виробництва
- Методи регіонально-економічних досліджень: статистичний, балансовий, картографічний, індексний
- Значення регіональної економіки для управлінських інформаційних систем і технологій

❑ Нормативна база: Закон України «Про засади державної регіональної політики» від 05.02.2015 № 156-VIII (зі змінами); Державна стратегія регіонального розвитку на 2021–2027 роки.

Тема 1.1 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Аналіз закономірностей і принципів розміщення продуктивних сил: заповнення порівняльної таблиці за прикладами реальних галузей (металургія, IT-сектор, агропромисловий комплекс, фінансові установи).

Завдання 2. Кейс: визначення чинників розміщення умовного IT-підприємства (технопарку) у конкретному регіоні України. Обґрунтування вибору локації.

Завдання 3. Тестування за ключовими термінами теми (10 питань).

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання Закону України «Про засади державної регіональної політики» № 156-VIII та конспектування ключових положень
- Підготовка порівняльної характеристики понять «регіон» і «економічний район» на основі наукових джерел
- Складання схеми «Система методів регіонально-економічних досліджень» з прикладами застосування
- Опрацювання навч. посіб.: Романенко О. В. «Регіональна економіка: методичні рекомендації» — КНУБА, 2023 — розділ 1

Очікуваний результат: студент вміє характеризувати закономірності, принципи та чинники розміщення продуктивних сил, наводити приклади та обґрунтовувати вибір локації для підприємства.

Тема 1.2 — Лекційний матеріал

Природно-ресурсний потенціал України та його регіональна диференціація

Лекція 2 (2 год.): Поняття природно-ресурсного потенціалу (ПРП) регіону. Класифікація природних ресурсів: мінерально-сировинні (паливно-енергетичні, рудні, нерудні), земельні, водні, лісові, рекреаційні. Регіональна диференціація ПРП: Донецько-Придніпровський, Поліський, Карпатський, Причорноморський регіони — особливості ресурсного забезпечення.

Економічна оцінка природних ресурсів: кадастровий, рентний та витратний підходи. Раціональне природокористування та екологічні обмеження розміщення виробництва. Вплив ресурсного потенціалу на галузеву спеціалізацію регіону та розвиток ІТ-інфраструктури.

Ключові питання лекції

- Сутність і структура природно-ресурсного потенціалу регіону
- Мінерально-сировинна база України: основні родовища та їх регіональний розподіл
- Земельні ресурси та їх роль у регіональному господарстві
- Водні та лісові ресурси: регіональна нерівномірність розподілу
- Рекреаційні ресурси як чинник регіонального розвитку
- Екологічна складова розміщення продуктивних сил

Тема 1.2 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Картографічний аналіз: нанесення на контурну карту основних родовищ корисних копалин та прив'язка до них відповідних галузей промисловості регіонів України.

Завдання 2. Розрахунок коефіцієнта природно-ресурсного потенціалу для двох регіонів України за заданими показниками. Порівняльний аналіз результатів.

Завдання 3. Міні-дискусія: «Як ресурсний потенціал впливає на інвестиційну привабливість регіону та розвиток ІТ-кластерів?»

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання статистичних даних Держстату щодо земельного фонду України та структури природних ресурсів за регіонами (ukrstat.gov.ua)
- Підготовка аналітичної записки: «Природно-ресурсний потенціал обраного регіону України» (1–2 сторінки)
- Складання порівняльної таблиці природно-ресурсного забезпечення 3–4 регіонів
- Опрацювання навч. посіб.: Завадських Г. М. «Регіональна економіка» — ТДАТУ — розділ «Природно-ресурсний потенціал»

Очікуваний результат: студент вміє аналізувати природно-ресурсний потенціал регіону, виявляти зв'язок між ресурсним забезпеченням та галузевою спеціалізацією регіону.

Тема 1.3 — Лекційний матеріал

Демографічний потенціал та трудові ресурси регіонів

Лекція 3 (2 год.): Населення як чинник розміщення продуктивних сил. Чисельність, відтворення та міграція населення в регіональному вимірі. Розселення населення: міське та сільське, урбанізація та субурбанізація. Демографічна ситуація в регіонах України: регіональні відмінності народжуваності, смертності, природного та механічного приросту.

Трудові ресурси регіону: поняття, склад, структура. Регіональний ринок праці: попит і пропозиція робочої сили, рівень зайнятості та безробіття по регіонах. Вплив воєнних дій на демографічну ситуацію та ринок праці регіонів. Людський капітал як конкурентна перевага регіону для розвитку ІТ-індустрії.

Структура бізнес-плану регіональної інвестиції

1. Демографічний паспорт регіону
2. Структура трудових ресурсів (за освітою, віком, сектором)
3. Показники регіонального ринку праці (зайнятість, безробіття, заробітна плата)
4. Міграційний баланс регіону
5. ІТ-кадровий потенціал: кількість закладів вищої освіти, ІТ-фахівців
6. Рівень цифровізації регіону та індикатори цифрової зрілості
7. Перспективи ринку праці у сфері фінансових технологій та ІТ

Тема 1.3 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Аналіз демографічної ситуації в регіонах України за даними Держстату: розрахунок коефіцієнтів народжуваності, смертності та природного приросту для двох регіонів. Порівняльний аналіз.

Завдання 2. Оцінка ринку праці регіону: аналіз рівня зайнятості та безробіття, середньої заробітної плати, попиту на ІТ-фахівців за офіційними даними.

Завдання 3. Кейс: оцінка людського капіталу регіону як чинника розміщення ІТ-компанії — аналіз наявних показників і формулювання висновків.

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання матеріалів Держстату про чисельність та структуру населення регіонів України (ukrstat.gov.ua)
- Підготовка аналітичної записки: «Ринок праці в ІТ-секторі обраного регіону України: стан та тенденції» (1–2 сторінки)
- Складання порівняльної таблиці «Демографічний потенціал регіонів України» за 4–5 показниками
- Опрацювання статті: Сторонянська І. З., Луцків О. М. та ін. «Ексклюзивність регулювання соціально-економічного розвитку регіонів України» — Інститут регіональних досліджень НАН України, 2022

Очікуваний результат: студент вміє аналізувати демографічну ситуацію та ринок праці регіону, оцінювати людський капітал як чинник розміщення ІТ-підприємств і фінансових установ.

Господарський комплекс України та його регіональна структура

Тема 2.1

Промисловий комплекс України та його регіональна організація: паливно-енергетичний комплекс, металургія, машинобудування, хімічна, легка та харчова промисловість — розміщення та регіональна спеціалізація.

Тема 2.2

Агропромисловий комплекс України в регіональному вимірі. Сільськогосподарські зони та спеціалізація, переробна промисловість, агроіндустріальні кластери.

Тема 2.3

Інфраструктурний комплекс регіону: транспортна система, зв'язок та цифрова інфраструктура, фінансово-кредитна система у регіональному аспекті.

Тема 2.4

Економічні райони України. Господарський комплекс і спеціалізація основних економічних районів: Донецького, Придніпровського, Поліського, Карпатського, Причорноморського та ін.

Тема 2.1 — Лекційний матеріал

Промисловий комплекс України та його регіональна організація

Лекція 4–5 (4 год.): Промисловість як провідна галузь господарського комплексу. **Паливно-енергетичний комплекс (ПЕК):** структура (вугільна, нафтогазова, електроенергетика), розміщення основних об'єктів, регіональна специфіка енергопостачання та енергетична безпека.

Металургійний комплекс: чорна металургія (Придніпров'я, Донбас), кольорова металургія. **Машинобудування:** регіональна структура, провідні центри (Харків, Запоріжжя, Київ). **Хімічна промисловість:** розміщення, сировинна база. **Легка та харчова промисловість:** орієнтація на споживача, регіональна диференціація.

Ключові показники промислового регіону

- Коефіцієнт локалізації галузі у регіоні
- Коефіцієнт спеціалізації регіону
- Коефіцієнт міжрайонної товарності
- Індекс промислового виробництва по регіонах
- Частка регіону у загальнонаціональному випуску продукції

Ключові формули

- $K_{\text{лок}} = \{ \text{Чи} / \text{Чз} \} / \{ \text{Пи} / \text{Пз} \}$, де Ч — чисельність зайнятих, П — загальна чисельність
- $K_{\text{спец}} = \text{Виробництво галузі в регіоні} / \text{Середнє по країні}$

Тема 2.1 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Розрахунок коефіцієнтів локалізації та спеціалізації для двох промислових регіонів України за заданими даними про зайнятість за галузями. Інтерпретація результатів.

Задача 2. Визначення профільних галузей регіону за коефіцієнтами спеціалізації та формулювання висновків щодо господарського профілю регіону.

Задача 3. Аналіз індексу промислового виробництва по регіонах за даними Держстату: виявлення регіонів-лідерів та аутсайдерів, обговорення причин відмінностей.

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання навч. посіб.: Завадських Г. М. «Регіональна економіка» — розділи «Промисловий комплекс», «Паливно-енергетичний комплекс»
- Виконання розрахункового завдання: визначення коефіцієнтів спеціалізації для 3 регіонів за даними ukrstat.gov.ua
- Підготовка таблиці «Провідні промислові центри економічних районів України»
- Пошук даних про обсяги промислового виробництва по регіонах на сайті Держстату (ukrstat.gov.ua)

Очікуваний результат: студент вміє розраховувати та інтерпретувати коефіцієнти спеціалізації та локалізації, визначати господарський профіль регіону за показниками промислового виробництва.

Тема 2.2 — Лекційний матеріал

Агропромисловий комплекс України в регіональному вимірі

Лекція 6 (2 год.): Агропромисловий комплекс (АПК): поняття, структура (аграрна сфера, переробна промисловість, виробнича та соціальна інфраструктура). Сільськогосподарські зони України: Степ, Лісостеп, Полісся, Карпати — особливості землекористування та спеціалізації. Зернове господарство, соняшниківництво, цукробурячне виробництво, садівництво та овочівництво у регіональному розрізі.

Агроіндустріальні кластери: поняття, переваги, приклади в Україні. Роль агробізнесу в регіональному розвитку. Цифровізація агропромислового комплексу: precision farming, агрофінтех-рішення, геоінформаційні системи в управлінні АПК.

Ключові питання лекції

- Структура АПК та роль кожної ланки в регіональному виробництві
- Сільськогосподарські зони України та їх спеціалізація
- Регіональна диференціація виробництва зернових, олійних, цукрових культур
- Харчова та переробна промисловість у регіональному вимірі
- Агроіндустріальні кластери як модель регіонального розвитку
- Цифровізація АПК та можливості для ІТ-спеціалістів

Тема 2.2 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Порівняльний аналіз аграрного виробництва двох сільськогосподарських зон України: заповнення таблиці за показниками (площа угідь, врожайність, структура виробництва). Висновки про спеціалізацію.

Задача 2. Визначення типу агроіндустріального кластеру для умовного регіону: обґрунтування галузевого профілю, ключових учасників кластеру та ролі ІТ-складової в управлінні.

Задача 3. Аналіз динаміки виробництва основних сільськогосподарських культур по регіонах за даними Держстату. Виявлення тенденцій.

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання теоретичного матеріалу за навч. посіб.: Завадських Г. М. «Регіональна економіка» — тема «Агропромисловий комплекс»
- Підготовка аналітичної записки: «Агроіндустріальний кластер обраного регіону: стан та перспективи розвитку» (1–2 сторінки)
- Аналіз статистичних даних про виробництво продукції АПК по регіонах (ukrstat.gov.ua)
- Пошук прикладів впровадження геоінформаційних та ІТ-систем в управлінні АПК в Україні

Очікуваний результат: студент вміє характеризувати регіональну структуру АПК, виявляти агропромислову спеціалізацію регіонів та розуміти роль цифровізації у розвитку агросектору.

Тема 2.3 — Лекційний матеріал

Інфраструктурний комплекс регіону

Лекція 7 (2 год.): Інфраструктура як умова регіонального розвитку: виробнича (транспорт, зв'язок, енергетика) та соціальна (освіта, охорона здоров'я, культура). **Транспортна система:** залізничний, автомобільний, водний, авіаційний транспорт у регіональному вимірі; транспортні вузли та коридори. Показники розвитку транспортної мережі.

Цифрова та фінансова інфраструктура регіону:

телекомунікаційні мережі, покриття широкосмуговим інтернетом, ІТ-кластери та технопарки. Банківська система у регіональному розрізі: щільність відділень, обсяги кредитування, регіональна диференціація фінансового ринку. Фінансові послуги та страховий ринок у регіонах.

Цінова стратегія регіональної інфраструктури

- Індекс розвитку транспортної мережі = Довжина доріг / Площа регіону
- Щільність банківської мережі = Кількість відділень / 100 000 населення
- Рівень цифрової доступності = Частка населення з доступом до інтернету
- Індекс цифровізації регіону (Digital Economy and Society Index — регіональний аналог)

Вплив цифрової інфраструктури на конкурентоспроможність регіону та умови для розвитку ІТ-бізнесу, фінтех-стартапів і дистанційних фінансових послуг.

Тема 2.3 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Розрахунок індексу розвитку транспортної мережі та щільності банківської мережі для двох регіонів України за заданими умовними даними. Порівняльний аналіз рівня розвитку інфраструктури.

Задача 2. Порівняльний аналіз рівня цифровізації регіонів: для трьох умовних регіонів (промисловий, аграрний, столичний) — оцінка цифрової готовності та обґрунтування стратегії розвитку ІТ-інфраструктури.

Задача 3. Розрахунок та аналіз регіональної концентрації фінансових установ: виявлення диспропорцій фінансової доступності між регіонами.

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання теоретичного матеріалу за навч. посіб.: Романенко О. В. «Регіональна економіка: методичні рекомендації» — КНУБА, 2023 — розділ «Інфраструктура»
- Підготовка аналітичної записки: «Цифрова інфраструктура обраного регіону: стан і перспективи для ІТ та фінтех-бізнесу»
- Аналіз динаміки банківської мережі по регіонах за даними НБУ (bank.gov.ua)
- Розв'язання задач на розрахунок показників розвитку регіональної інфраструктури (4 задачі)

Очікуваний результат: студент вміє застосовувати показники розвитку регіональної інфраструктури, оцінювати рівень цифровізації та фінансової доступності регіонів, виявляти диспропорції.

Тема 2.4 — Лекційний матеріал

Економічні райони України

Лекція 8–9 (4 год.): Поняття економічного районування. Принципи економічного районування. Система економічних районів України. **Донецький район:** вугільно-металургійна спеціалізація, проблеми воєнного часу та повоєнного відновлення. **Придніпровський район:** металургія, машинобудування, хімія, IT-сектор (Дніпро, Запоріжжя).

Поліський район: деревообробна, легка промисловість, IT-індустрія Києва. **Подільський, Карпатський, Причорноморський, Північно-Східний:** особливості спеціалізації, ресурсного потенціалу та перспектив розвитку. Вплив воєнних дій на регіональний розвиток. Повоєнне відновлення регіонів у контексті цифрової трансформації.

Показники соціально-економічного розвитку районів

- **ВРП на одну особу** — узагальнений індикатор рівня розвитку регіону
- **Рівень безробіття** — ринок праці регіону
- **Інвестиції в основний капітал** — інвестиційна активність
- **Зовнішньоторговельний оборот** — відкритість регіону
- **Індекс людського розвитку** — соціальний вимір

Аналіз регіональних відмінностей: динамічний аналіз ВРП, порівняння з середнім по Україні, факторний аналіз регіональних диспропорцій.

Тема 2.4 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Розрахунок та порівняльний аналіз показників соціально-економічного розвитку двох економічних районів України (ВРП на особу, рівень безробіття, обсяги інвестицій). Висновки щодо регіональних диспропорцій.

Задача 2. Розрахунок показників рентабельності регіональних підприємств та їх порівняльний аналіз. Факторний аналіз зміни ВРП регіону: вплив чинників виробництва та зовнішнього середовища.

Задача 3. Кейс: оцінка перспектив цифрового відновлення умовного регіону після кризових явищ — аналіз ресурсів, інфраструктури та потреб у IT-рішеннях.

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання навч. посіб.: Завадських Г. М. «Регіональна економіка» — ТДАТУ — розділи по окремих економічних районах України
- Аналіз показників ВРП по регіонах за відкритими даними Держстату (ukrstat.gov.ua)
- Підготовка аналітичної записки: «Соціально-економічний розвиток обраного економічного району України: сучасний стан та перспективи»
- Розв'язання комплексного розрахункового завдання з визначення рівня регіонального розвитку

Очікуваний результат: студент вміє розраховувати та аналізувати показники соціально-економічного розвитку регіонів, характеризувати господарський профіль економічних районів України та виявляти регіональні диспропорції.

Регіональна економічна політика та управління

Тема 3.1

Державна регіональна економічна політика: сутність, цілі, принципи, інструменти. Стратегія регіонального розвитку України на 2021–2027 роки.

Тема 3.2

Децентралізація та місцеве самоврядування. Реформа децентралізації в Україні: об'єднані територіальні громади, їх повноваження та фінансова спроможність.

Тема 3.3

Регіональне планування та програмування соціально-економічного розвитку. Методи регіонального прогнозування, регіональні програми розвитку.

Тема 3.4

Інвестиційна привабливість регіону. Методи оцінки, рейтингування регіонів, спеціальні економічні зони та інструменти залучення інвестицій у регіон.

Тема 3.1 — Лекційний матеріал

Державна регіональна економічна політика

Лекція 10–11 (4 год.): Державна регіональна економічна політика (ДРЕП): поняття, цілі (вирівнювання регіональних диспропорцій, стимулювання регіонального зростання, забезпечення сталого розвитку), принципи (субсидіарності, партнерства, програмного підходу). Суб'єкти та об'єкти ДРЕП.

Інструменти ДРЕП: бюджетне регулювання (трансфери, субвенції, дотації), податкові стимули, спеціальні режими господарювання, регіональні програми розвитку, державні цільові програми. Державна стратегія регіонального розвитку України на 2021–2027 роки: пріоритети, індикатори, фінансування.

Шляхи підвищення ефективності регіональної політики

- Запровадження смарт-спеціалізації регіонів на основі ІТ та інноваційного потенціалу
- Цифровізація публічного управління та е-врядування на регіональному рівні
- Розвиток регіональних ІТ-кластерів та технопарків
- Залучення іноземних інвестицій через інструменти ДРЕП
- Підтримка малого та середнього бізнесу в регіонах
- Міжрегіональне співробітництво та транскордонне партнерство
- Цифрова трансформація як драйвер регіональної конкурентоспроможності

Тема 3.1 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. SWOT-аналіз регіонального розвитку умовного регіону України: виявлення сильних і слабких сторін, можливостей і загроз. Формулювання стратегічних висновків щодо пріоритетів ДРЕП.

Завдання 2. Аналіз інструментів ДРЕП для стимулювання розвитку ІТ-сектору та фінансових технологій у регіоні: розробка пропозицій та обґрунтування їх доцільності.

Завдання 3. Кейс: аналіз реальної регіональної програми розвитку — виявлення цілей, інструментів, ресурсного забезпечення та критеріїв оцінки ефективності.

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання Постанови Кабміну № 695 від 05.08.2020 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки» (kmu.gov.ua)
- Підготовка аналітичної записки: «Інструменти державної регіональної політики щодо підтримки ІТ-індустрії в Україні»
- Проведення SWOT-аналізу регіонального розвитку реального регіону (за відкритими даними)
- Опрацювання статті: Сторонянська І. З. «Регіональна фінансова політика та механізм її реалізації» — Журнал «Регіональна економіка», 2022

Очікуваний результат: студент вміє проводити SWOT-аналіз регіону, характеризувати інструменти ДРЕП та розробляти пропозиції щодо стимулювання розвитку ІТ та фінансових технологій у регіоні.

Тема 3.2 – Лекційний матеріал

Децентралізація та місцеве самоврядування

Лекція 12 (2 год.): Децентралізація як реформа публічного управління: сутність, цілі, рівні (адміністративна, фінансова, політична децентралізація). Реформа децентралізації в Україні: передумови, етапи, результати. Об'єднані територіальні громади (ОТГ): поняття, повноваження, ресурсне забезпечення

Місцеве самоврядування та фінансова спроможність громад: місцеві бюджети, власні доходи громад, міжбюджетні трансферти.

Бюджетна децентралізація: перерозподіл повноважень між центром та регіонами. Цифровізація місцевого самоврядування: електронні послуги, відкриті дані, е-урядування на рівні громади. ІТ-рішення для управління громадою

Інноваційна діяльність у регіоні

Показники фінансової спроможності громади: власні надходження на одну особу, індекс податкоспроможності, рівень дотаційності. Ефективність управління місцевими фінансами як умова регіонального розвитку

Ключові формули

- Індекс податкоспроможності = $\frac{\text{Податкові надходження громади}}{\text{Середнє по Україні}}$
- Рівень дотаційності = $\frac{\text{Трансферти}}{\text{Загальний обсяг доходів}} \times 100\%$
- Питоми власні доходи = $\frac{\text{Власні доходи}}{\text{Чисельність населення громади}}$

Тема 3.2 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Розрахунок показників фінансової спроможності двох умовних об'єднаних територіальних громад: індексу податкоспроможності, питомих власних доходів, рівня дотаційності. Порівняльний аналіз.

Задача 2. Аналіз структури бюджету громади: визначення питомої ваги власних доходів і трансфертів, оцінка фінансової самостійності та потреб у ІТ-системах управління фінансами.

Задача 3. Кейс: розробка пропозицій щодо цифровізації сервісів місцевого самоврядування у конкретній ОТГ — перелік е-послуг, ІТ-рішень та джерел фінансування.

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (zakon.rada.gov.ua) — ключові статті щодо повноважень та фінансів громад
- Підготовка реферату: «Децентралізація в Україні: результати, проблеми та перспективи цифрового урядування»
- Аналіз бюджетів двох реальних громад за порталом ProZorro або відкритих даних Мінфіну (mof.gov.ua)
- Розв'язання задач на розрахунок показників фінансової спроможності громади (4 задачі)

Очікуваний результат: студент вміє розраховувати показники фінансової спроможності громад, аналізувати структуру місцевих бюджетів та обґрунтовувати пропозиції щодо цифровізації місцевого самоврядування.

Тема 3.3 — Лекційний матеріал

Регіональне планування та програмування соціально-економічного розвитку

Лекція 13 (2 год.): Регіональне планування: поняття, принципи, види (стратегічне, поточне, оперативне). Методи регіонального прогнозування: екстраполяція, нормативний, балансовий, економіко-математичне моделювання. Система регіональних планів і програм: регіональна стратегія розвитку, програми соціально-економічного розвитку, плани розвитку громад.

Регіональні програми розвитку: структура, фінансове забезпечення, моніторинг та оцінка. Залучення ЄС-фондів до регіонального розвитку України (Програми добросусідства, INTERREG, відновлення та реконструкція). Використання ГІС та ВІ-систем у регіональному плануванні.

Планування розвитку регіону

Система документів регіонального планування: стратегічний план (7 років), середньостроковий план (3 роки), річна програма соціально-економічного розвитку. Збалансована система показників (BSC) як інструмент реалізації регіональної стратегії.

- Перспективи BSC: економічна, соціальна, екологічна, управлінська
- KPI регіонального розвитку: ВРП, зайнятість, інвестиції, рівень цифровізації
- Інформаційні системи моніторингу регіонального розвитку

Тема 3.3 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Розробка структури регіональної програми соціально-економічного розвитку умовного регіону: визначення мети, завдань, ключових показників ефективності (KPI) та заходів реалізації.

Завдання 2. Застосування балансового методу для оцінки потреб регіону у трудових ресурсах ІТ-сектору: побудова балансу підготовки та попиту на ІТ-фахівців.

Завдання 3. Підсумкова дискусія: «Які інструменти регіонального планування є найбільш ефективними для відновлення регіонів України у повоєнний період?»

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання Постанови Кабміну «Про порядок розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації» (kmu.gov.ua)
- Підготовка комплексного аналітичного завдання: розробка системи KPI для оцінки ефективності регіональної стратегії розвитку з акцентом на цифровізацію
- Підготовка презентації: «Регіональна стратегія розвитку обраного регіону» (10–12 слайдів)
- Систематизація матеріалу модуля для підготовки до поточного контролю

Очікуваний результат: студент вміє розробляти структуру регіональних програм розвитку, формулювати KPI та застосовувати методи регіонального планування для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Тема 3.4 — Лекційний матеріал

Інвестиційна привабливість регіону

Лекція 14 (2 год.): Інвестиційна привабливість регіону: поняття, складові (інвестиційний потенціал та інвестиційний ризик). Чинники інвестиційної привабливості: природно-ресурсний, виробничий, інфраструктурний, інституційний, інноваційний, людський потенціали. Методи оцінки: інтегральне рейтингування, скорингові моделі.

Інструменти залучення інвестицій у регіон: індустриальні парки, спеціальні економічні зони (СЕЗ), технопарки, ІТ-кластери. Державна підтримка інвестицій: податкові пільги, гарантії, субсидії. Іноземні прямі інвестиції (ПІІ) в регіони України: стан, тенденції та перспективи.

Показники інвестиційної привабливості регіону

- Обсяг прямих іноземних інвестицій (ПІІ) на одну особу
- Інвестиції в основний капітал на одну особу
- Кількість зареєстрованих індустриальних парків та ІТ-кластерів
- Рейтинг інвестиційної привабливості регіону (Ukrainian Investment Map)
- Питома вага регіону в загальному обсязі капітальних інвестицій

Зв'язок між інвестиційною привабливістю та рівнем цифровізації регіону: роль ІТ-інфраструктури у залученні іноземних та вітчизняних інвесторів.

Тема 3.4 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Оцінка інвестиційної привабливості двох регіонів України за системою показників (ПІІ на особу, капітальні інвестиції, рівень ризику). Порівняльний аналіз та рейтингування регіонів.

Завдання 2. Розробка пропозицій щодо підвищення інвестиційної привабливості умовного регіону для ІТ-компаній та фінтех-стартапів: перелік заходів, інструментів та очікуваного ефекту.

Завдання 3. Кейс: аналіз реального індустріального парку чи ІТ-кластеру в Україні — умови діяльності, резиденти, результати, порівняння з міжнародними аналогами.

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання Закону України «Про індустріальні парки» та огляд реєстру індустріальних парків на сайті Міністерства економіки (me.gov.ua)
- Підготовка аналітичної записки: «Інвестиційна привабливість обраного регіону для ІТ та фінансового бізнесу: сучасний стан та перспективи»
- Аналіз динаміки прямих іноземних інвестицій по регіонах за даними НБУ та Держстату
- Систематизація матеріалу модуля для підготовки до поточного контролю

Очікуваний результат: студент вміє оцінювати інвестиційну привабливість регіону, аналізувати динаміку інвестиційних потоків та розробляти пропозиції щодо залучення інвестицій в регіональну ІТ- та фінтех-індустрію.

Регіони України в умовах глобалізації та євроінтеграції

Тема 4.1

Зовнішньоекономічна діяльність регіонів України.
Регіональний аспект міжнародної торгівлі, транскордонне співробітництво та єврорегіони.

Тема 4.2

Євроінтеграція та її вплив на регіональний розвиток України.
Регіональна політика ЄС, Cohesion Policy, структурні фонди та можливості їх використання для регіонів України.

Тема 4.3

Сталий розвиток регіонів: екологічна складова регіональної економіки, зелена економіка, цілі сталого розвитку ООН у регіональному вимірі.

Тема 4.4

Цифрова трансформація регіонів. Смарт-регіон, цифрова економіка у регіональному вимірі, цифрова нерівність між регіонами та шляхи її подолання.

Тема 4.1 — Лекційний матеріал

Зовнішньоекономічна діяльність регіонів України

Лекція 15 (2 год.): Зовнішньоекономічна діяльність (ЗЕД) регіонів: поняття, форми (експорт/імпорт товарів і послуг, прямі іноземні інвестиції, технологічний обмін). Регіональна структура зовнішньої торгівлі України: основні регіони-експортери (Дніпропетровська, Донецька, Запорізька, Київська області). Географічна структура зовнішньої торгівлі регіонів: торгівля з ЄС, США, Азією.

Транскордонне співробітництво: поняття, правова основа, єврорегіони за участю України («Буг», «Карпати», «Нижній Дунай», «Слобожанщина» та ін.). Роль транскордонного співробітництва у розвитку прикордонних регіонів та залученні ІТ-послуг на зовнішні ринки.

Ключові питання лекції

- Форми зовнішньоекономічної діяльності регіонів
- Регіональна диференціація зовнішньоторговельного обороту України
- Основні товарні групи регіонального експорту та імпорту
- Єврорегіони за участю України: склад, цілі, напрями діяльності
- Транскордонна співпраця у сфері ІТ та фінансових технологій
- Роль ЗЕД у підвищенні конкурентоспроможності регіону

Тема 4.1 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Аналіз зовнішньоторговельного обороту двох регіонів України за даними Держстату: структура та географія торгівлі, коефіцієнт покриття імпорту експортом, частка ІТ-послуг у регіональному експорті.

Завдання 2. Характеристика одного єврорегіону за участю України: склад, нормативна база, реалізовані проєкти, перспективи цифрового та фінансового співробітництва.

Завдання 3. Міні-дискусія: «Як ІТ-аутсорсинг та експорт фінтех-рішень впливають на зовнішньоекономічну позицію регіонів України?»

Самостійна робота (6 год.)

- Аналіз статистики зовнішньої торгівлі регіонів за товарними групами та партнерськими країнами (ukrstat.gov.ua)
- Підготовка аналітичної записки: «Зовнішньоекономічна діяльність обраного регіону: структура, динаміка та роль ІТ-послуг»
- Ознайомлення із Законом України «Про транскордонне співробітництво» (zakon.rada.gov.ua)
- Опрацювання навч. посіб.: Романенко О. В. «Регіональна економіка: методичні рекомендації» — КНУБА, 2023 — розділ «Зовнішньоекономічна діяльність»

Очікуваний результат: студент вміє аналізувати зовнішньоекономічну діяльність регіонів, характеризувати єврорегіони та оцінювати роль ІТ-послуг і фінтех-рішень у регіональному експорті.

Тема 4.2 — Лекційний матеріал

Євроінтеграція та її вплив на регіональний розвиток України

Лекція 16–17 (4 год.): Регіональна політика ЄС: принципи (концентрація, програмування, партнерство, адиціональність), цілі та інструменти. Cohesion Policy (Політика згуртування): Європейський фонд регіонального розвитку (ERDF), Європейський соціальний фонд (ESF), Фонд згуртування. Досвід нових країн-членів ЄС (Польща, Чехія, країни Балтії) у використанні структурних фондів для цифрового розвитку регіонів.

Перспективи для регіонів України: статус кандидата на членство в ЄС (2022), Угода про асоціацію, план відновлення України Ukraine Facility. Можливості залучення коштів ЄС для цифрової трансформації регіонів, розвитку ІТ-інфраструктури та фінансового сектору.

Ключові питання лекції

- Сутність регіональної політики ЄС та її еволюція
- Принципи та інструменти Cohesion Policy
- Структурні фонди ЄС: ERDF, ESF, Фонд згуртування — умови отримання
- Досвід Польщі та країн Балтії у залученні ЄС-фондів для регіонального розвитку
- Статус кандидата в ЄС та перспективи регіональної інтеграції України
- Програма Ukraine Facility: обсяги, пріоритети, регіональний розподіл

Тема 4.2 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Порівняльний аналіз регіональної структури ВВП Польщі (після вступу до ЄС) та України: виявлення конвергенції/дивергенції регіонального розвитку, уроки для українських регіонів.

Задача 2. Аналіз можливостей фінансування проєктів цифрової трансформації регіонів у рамках Ukraine Facility: типи проєктів, умови участі, очікуваний економічний ефект.

Задача 3. Кейс: розробка концепції регіонального проєкту цифровізації (смарт-сіті, е-урядування, фінансова інклюзія) для фінансування з ЄС-джерел — обґрунтування доцільності.

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання матеріалів про Угоду про асоціацію між Україною та ЄС (mfa.gov.ua) — розділи щодо регіонального розвитку та цифрового ринку
- Підготовка реферату: «Регіональна політика ЄС: досвід для відновлення регіонів України» (3–4 сторінки)
- Аналіз регіонального розподілу проєктів Ukraine Facility за відкритими джерелами
- Опрацювання статті з журналу «Регіональна економіка» НАН України (re.gov.ua), 2023 — тема євроінтеграції регіонів

Очікуваний результат: студент вміє характеризувати інструменти регіональної політики ЄС, аналізувати можливості залучення ЄС-фондів для цифрового та економічного розвитку регіонів України.

Тема 4.3 — Лекційний матеріал

Сталий розвиток регіонів

Лекція 18 (2 год.): Сталий розвиток: поняття, три виміри (економічний, соціальний, екологічний). Цілі сталого розвитку ООН (SDGs) у регіональному вимірі: адаптація SDGs до регіональних стратегій. Екологічна складова регіональної економіки: антропогенне навантаження на регіональні екосистеми, екологічний рейтинг регіонів України.

Зелена економіка регіону: відновлювана енергетика (сонячна, вітрова, біоенергетика) у регіональному розрізі, «зелені» інвестиції, вуглецевий слід регіону. Зелена цифрова трансформація: поєднання ІТ-технологій та сталого розвитку — «зелені» дата-центри, розумна енергетика, цифрові інструменти екологічного моніторингу.

Ключові питання лекції

- Концепція сталого розвитку та її регіональна інтерпретація
- Цілі SDGs, пов'язані з регіональним розвитком (SDG 8, 9, 10, 11, 13)
- Екологічне навантаження на регіони та його вплив на якість життя
- Відновлювана енергетика як чинник зеленого регіонального розвитку
- Роль ІТ та управлінських інформаційних систем в екологічному моніторингу регіону
- Зелена цифрова трансформація: синергія екологічних та технологічних цілей

Тема 4.3 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Ідентифікація та оцінка екологічних проблем регіону: складання переліку основних екологічних ризиків для умовного промислового регіону, їх ранжування за критерієм впливу на соціально-економічний розвиток.

Завдання 2. Розрахунок показників екологічного навантаження: обсяг викидів на одиницю ВРП, частка відновлюваної енергетики в регіоні, інвестиції у природоохоронні заходи. Порівняльний аналіз двох регіонів.

Завдання 3. Кейс: розробка плану «зеленої цифрової трансформації» регіону — виявлення потенційних ІТ-рішень для підвищення екологічної ефективності регіонального господарства.

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання Стратегії сталого розвитку України та Національного плану відновлення (recovery.gov.ua)
- Підготовка аналітичної записки: «Зелена економіка обраного регіону: стан, виклики та роль цифрових технологій»
- Аналіз показників відновлюваної енергетики по регіонах за даними Держенергоефективності України
- Підготовка таблиці «Цілі сталого розвитку ООН та їх регіональні індикатори для України»

Очікуваний результат: студент вміє ідентифікувати екологічні ризики регіону, розраховувати показники сталого розвитку та розробляти пропозиції щодо «зеленої» цифрової трансформації регіону.

Тема 4.4 — Лекційний матеріал

Цифрова трансформація регіонів

Лекція 19–20 (4 год.): Цифрова економіка у регіональному вимірі: поняття, складові (е-комерція, фінтех, е-урядування, хмарні обчислення, ІТ-сервіси). Смарт-регіон: концепція, ключові компоненти (смарт-управління, смарт-економіка, смарт-мобільність, смарт-середовище, смарт-люди, смарт-життя). Приклади смарт-ініціатив в регіонах України та Європи.

Цифрова нерівність між регіонами: сутність, показники (Індекс цифрового розвитку регіону, охоплення широкосмуговим зв'язком, частка ІТ-зайнятих у ВРП). Чинники цифрового розриву: рівень доходів, освіченість, інфраструктура. Стратегії подолання цифрової нерівності: е-включення, цифрова освіта, розвиток ІТ-кластерів у регіонах.

Показники та інструменти цифрового розвитку регіону

- Частка ІТ-сектору у ВРП регіону
- Кількість ІТ-компаній та фахівців на 10 000 зайнятих
- Рівень охоплення населення широкосмуговим інтернетом
- Обсяг е-послуг у системі е-урядування регіону
- Індекс цифрової зрілості регіону

Перспективи для спеціальностей «Фінанси» та «Облік» в управлінських ІС: регіональна аналітика великих даних, автоматизація фінансової звітності, ВІ-системи регіонального рівня.

Тема 4.4 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Розрахунок комплексного індексу цифрового розвитку регіону за системою часткових показників. Порівняльний аналіз цифрової зрілості двох регіонів України.

Завдання 2. Розробка плану впровадження елементів «смарт-регіону» для умовної ОТГ: визначення пріоритетних напрямків, ІТ-рішень, необхідних ресурсів та КРІ.

Завдання 3. Підсумкова дискусія: «Як управлінські інформаційні системи можуть прискорити регіональний розвиток України в умовах повоєнного відновлення?»

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання Концепції цифрової трансформації України на 2021–2030 роки (Постанова КМУ) та регіональних аспектів її реалізації (diia.gov.ua)
- Підготовка комплексного аналітичного завдання: оцінка цифрового розвитку регіону за системою показників та розробка рекомендацій
- Підготовка презентації: «Смарт-регіон як модель майбутнього розвитку: приклади та перспективи для України» (10–12 слайдів)
- Систематизація матеріалу всього курсу для підготовки до заліку

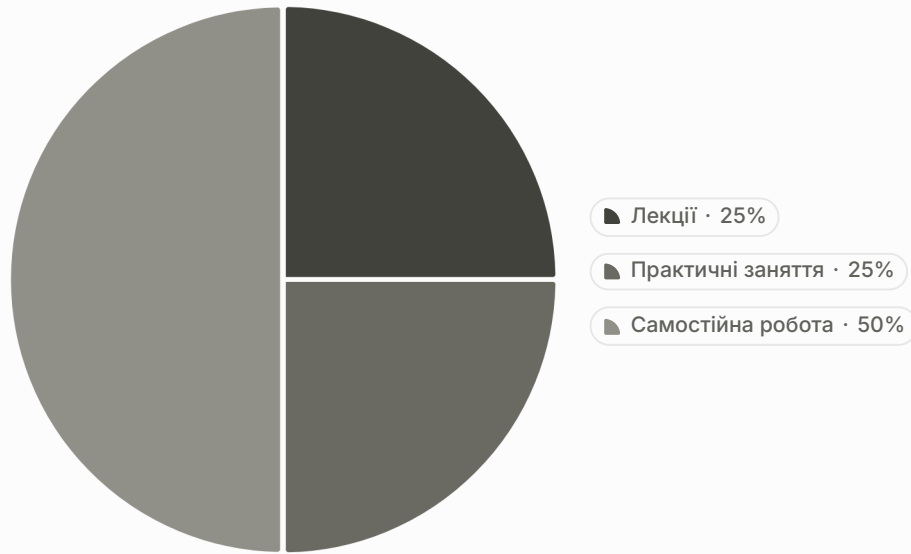
Очікуваний результат: студент вміє оцінювати рівень цифрового розвитку регіону, розробляти смарт-ініціативи та обґрунтовувати роль управлінських ІС у регіональному розвитку.

Розподіл навчального часу – 120 годин

Модуль	Тема	Лекції (год.)	Практичні (год.)	СРС (год.)
Модуль 1	Тема 1.1 – Предмет і закономірності	2	2	6
	Тема 1.2 – Природно-ресурсний потенціал	2	2	6
	Тема 1.3 – Демографія та трудові ресурси	2	2	6
Модуль 2	Тема 2.1 – Промисловий комплекс	4	2	6
	Тема 2.2 – Агропромисловий комплекс	2	2	6
	Тема 2.3 – Інфраструктурний комплекс	2	2	6
	Тема 2.4 – Економічні райони України	4	2	6
Модуль 3	Тема 3.1 – Державна регіональна політика	4	2	6
	Тема 3.2 – Децентралізація	2	2	6
	Тема 3.3 – Регіональне планування	2	2	6
	Тема 3.4 – Інвестиційна привабливість	2	2	5
Модуль 4	Тема 4.1 – Зовнішньоекономічна діяльність	2	2	6
	Тема 4.2 – Євроінтеграція	4	2	6
	Тема 4.3 – Сталий розвиток регіонів	2	2	6
	Тема 4.4 – Цифрова трансформація	4	2	5
Разом		30	30	60

 Загальний обсяг: **120 годин = 4 кредити ЕКТС**. Розподіл є орієнтовним і може коригуватися відповідно до специфіки навчального процесу.

Структура навчального часу

Коментар до розподілу

Загальний обсяг — **120 годин (4 кредити ЄКТС)** — розподілено між трьома формами роботи для забезпечення балансу між теорією та практикою.

Лекції — 30 год. (25%)

Системне подання ключового теоретичного матеріалу з використанням наочних схем, карт, таблиць і прикладів із регіональної практики України.

Практичні — 30 год. (25%)

Відпрацювання навичок, розв'язання задач, аналіз кейсів регіонального розвитку, дискусії та захист аналітичних проєктів.

Самостійна робота — 60 год. (50%)

Поглиблене вивчення, підготовка завдань, робота з джерелами та статистичними базами даних. Самостійна робота становить **50% обсягу дисципліни**.

Самостійна робота студентів — Детальний опис

Опрацювання літератури

Поглиблене вивчення теоретичного матеріалу за підручниками та посібниками з регіональної економіки (Завадських, Романенко, Іщук та ін.), нормативно-правовими актами (Закон про засади ДРЕП, Державна стратегія регіонального розвитку 2021–2027), науковими статтями у фахових виданнях. Студент конспектує ключові положення та виявляє зв'язки між регіональним розвитком та IT/фінансовим сектором.

Індивідуальні завдання

Виконання розрахункових завдань (коефіцієнти спеціалізації, локалізації, показники регіонального розвитку); аналітичних завдань (порівняльний аналіз регіонів, оцінка інвестиційної привабливості, цифровий розвиток); творчих завдань — есе, аналітичні записки, проекти смарт-регіону та програм регіонального відновлення.

Робота з інформаційними ресурсами

Опрацювання офіційних сайтів: Міністерства економіки (me.gov.ua), Держстату (ukrstat.gov.ua), Верховної Ради (zakon.rada.gov.ua), Кабміну (kmu.gov.ua), НБУ (bank.gov.ua), Мінфіну (mof.gov.ua), Мінцифри (diia.gov.ua). Аналіз регіональних статистичних звітів та баз відкритих даних.

Підготовка до занять

Підготовка до практичних занять (опрацювання умов задач, повторення теорії, збір регіональних даних); підготовка до тестувань (ключові терміни, формули, карти); підготовка до поточних контрольних за кожним модулем (систематизація знань, типові задачі).

Форми контролю знань

1

Поточний контроль

Завдання: розрахункові та аналітичні вправи за темами змістовного модуля. Оцінюються регулярність виконання завдань, якість відповідей і рівень засвоєння матеріалу. Поточний контроль формує накопичувальну оцінку протягом семестру. Проводиться після кожної теми у формі тестування (10–15 питань) або усного опитування.

2

Проміжний контроль

Самостійна робота — комплексне ситуаційне завдання або аналітичний звіт, які охоплюють теми змістовних модулів (теоретичні питання, розрахункові задачі з регіональної економіки, аналіз показників розвитку регіону). Оцінюються повнота відповіді, правильність розрахунків та обґрунтованість висновків. Проводиться після завершення кожного змістовного модуля.

3

Підсумковий контроль — Залік

Залік відповідно до навчального плану. Форма проведення — тестування та/або усна відповідь. Підсумкова оцінка враховує результати поточного, проміжного та підсумкового контролю відповідно до встановленої шкали: **100-бальна система** з переведенням у національну шкалу та ЄКТС (A, B, C, D, E, FX, F).

Методи викладання

Викладання дисципліни «Регіональна економіка» поєднує класичні академічні та інтерактивні методи, що забезпечує формування не лише міцної теоретичної бази, а й практичних навичок, необхідних для майбутньої професійної діяльності у сфері управлінських інформаційних систем і технологій.

Лекції

Системне подання теоретичного матеріалу з використанням наочних схем, карт регіонів, таблиць і прикладів із регіональної практики України; студенти ведуть конспекти та задають уточнювальні запитання.

Кейс-стаді

Аналіз реальних регіональних ситуацій розвитку регіонів, громад та ІТ-кластерів; студенти виявляють проблему, пропонують рішення та обґрунтовують висновки.

Практичні задачі

Розрахункові вправи за темами (коефіцієнти спеціалізації, показники регіонального розвитку, фінансова спроможність громад); відпрацювання алгоритмів розв'язання.

Дискусії

Обговорення актуальних регіональних проблем України (регіональні диспропорції, цифровий розрив, повоєнне відновлення); розвиток критичного мислення та аргументації.

Нормативні документи

Опрацювання Закону про ДРЕП, Державної стратегії регіонального розвитку, законів про місцеве самоврядування та підзаконних актів; формування навичок роботи з правовою базою.

Самостійне дослідження

Підготовка аналітичних записок, рефератів і презентацій за обраною темою регіонального розвитку; розвиток навичок самостійного пошуку та систематизації регіональної інформації.

Усі методи спрямовані на формування компетентностей, передбачених освітньо-професійними програмами спеціальності 123 «Комп'ютерна інженерія».

Рекомендована література та ресурси

Підручники та навчальні посібники (2022–2024 рр.)

- 1 Завадських Г. М.**
Регіональна економіка : навч. посіб. — Мелітополь : ТДАТУ, 2023. — 268 с. (Режим доступу: tsatu.edu.ua)
- 2 Романенко О. В.**
Регіональна економіка : методичні рекомендації до виконання практичних занять. — Київ : КНУБА, 2023. — 48 с.
- 3 Сторонянська І. З., Луцків О. М. та ін.**
Ексклюзивність регулювання соціально-економічного розвитку регіонів України: генеза та механізми. — Львів : ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долишнього НАН України», 2022.
- 4 Кудінова А. В., Кулага І. В., Лопух К. В.**
Основи економічних знань : навч. посіб. — Київ : ВЦ «Академія», 2023. — 208 с.
- 5 Петруня Ю. Є., Задоя А. О.**
Економіка: базовий курс : навч. посіб. 6-те вид. — Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2023. — 265 с.
- 6 Непран А. В., Шевченко І. Ю. (ред.)**
Економіка підприємства : підручник. У 3 т. Т. 1. — Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2024.
- 7 Якименко І. Л., Петрашко Л. П.**
Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти. — Київ : НУХТ, 2022. — 337 с.
- 8 Стойко О. Я., Дема Д. І.**
Фінанси : підручник. — Житомир : Університет «Полісся», 2024. — 317 с.
- 9 Чередніченко О. О. та ін.**
Економіка розвитку : навч. посіб. — Київ : Компрінт, 2022. — 405 с.
- 10 Шубала О. М., Рудь Н. Т., Дзямулич М. І.**
Економіка та управління персоналом. — Луцьк : Надстир'я, 2024. — 344 с.

Нормативно-правова база

- Закон України «Про засади державної регіональної політики» № 156-VIII від 05.02.2015
zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19
- Постанова КМУ № 695 від 05.08.2020 «Державна стратегія регіонального розвитку на 2021–2027 роки»
zakon.rada.gov.ua
- Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні»
zakon.rada.gov.ua

Офіційні ресурси та фахові видання

Міністерство економіки України me.gov.ua	Державна служба статистики ukrstat.gov.ua
Верховна Рада України zakon.rada.gov.ua	Національний банк України bank.gov.ua
Міністерство цифрової трансформації (Дія) diia.gov.ua	Журнал «Регіональна економіка» НАН України re.gov.ua
Журнал «Економіка та суспільство» economyandsociety.in.ua	